

# Balanceeract rond Taiwan erodeert

**Taiwan stond recent weer in het middelpunt van de belangstelling door onhandige opmerkingen van de Franse president Emmanuel Macron, ontmoetingen tussen Amerikaanse prominente politici en Taiwanese leiders, en grootschalige Chinese militaire oefeningen. Als China en Amerika militair de degens kruisen, zal dat volgens veel analisten een duel om Taiwan zijn.**

Al is de kans op een oorlog nog altijd klein, het risico neemt gestaag toe nu een decennialang volgehouden succesvolle triangular deterrence afbrokkelt. Taiwan, China en de VS werden alle drie afgeschrikt om bepaalde onwenselijk geachte acties te ondernemen: China om Taiwan tot eenwording te dwingen, Taiwan om de formele onafhankelijkheid uit te roepen, en Amerika om Taiwanese onafhankelijkheid te erkennen en/of een officieel bondgenootschap te sluiten.

Die afschrikking werkte al die tijd goed, omdat de beide componenten van afschrikking – dreiging en geruststelling/verzekering – aanwezig en geloofwaardig waren. De dreiging bestond eruit dat partijen met hoge kosten konden schermen als de ander tot een bepaalde actie zou overgaan. Dat dreigement was ook geloofwaardig gezien de politieke wil en de capaciteiten van alle drie de partijen. De geruststelling kwam voort uit het vertrouwen dat van een partij geen misbruik zou worden gemaakt zolang deze niets zou doen.

Door bovengeschetste balans waren twee in potentie catastrofale acties altijd zeer onwaarschijnlijk: een formele onafhankelijkheidsverklaring door Taipei en een gedwongen hereniging door Beijing. Jarenlang was Amerika met afstand de machtigste speler in de driehoek. Haar beleid was gericht op het oneindig uitstellen van het conflict of om het creëren van de omstandigheden voor een politieke oplossing. Met andere woorden: Kicking the can down the road. Dit werkte om drie redenen:

- Amerika was vele malen te groot voor China.
- China was gefocust op de eigen economische ontwikkeling en op de integratie in de wereldeconomie.

- Washington reageerde doorgaans bekwaam op momenten dat een crisis dreigde.

Echter, de machtsbalans tussen de grootmachten is verschoven en aan alle kanten erodeert de effectiviteit van de triangular deterrence. Beginnend met Taiwan: de dreiging dat het China serieus pijn kan doen was relatief al niet groot, maar met de enorme toename van de Chinese militaire slagkracht is die dreigingsperceptie voor Beijing nog veel lager geworden. Tegelijkertijd verliest de positieve kant van afschrikking – de geruststelling/verzekering – aan kracht: de Taiwanese bevolking en politici voelen steeds minder voor hereniging.

Vanuit Chinese zijde is de dreigingscomponent aanmerkelijk sterker geworden en is het assurance-deel juist verzwakt: het is voor Taiwan weinig geloofwaardig dat China terughoudendheid zal betrachten als Taiwan afziet van bewegingen richting meer onafhankelijkheid. Dat laat de rücksichtslose aanpak van Hongkong wel zien.

Aan Amerikaanse zijde zijn ook beide afschrikingsonderdelen verzwakt. Voorheen kon Washington dreigen met ongenadige militaire en economische antwoorden op een Chinese invasie. Tegenwoordig heeft China maritiem overwicht in de eigen regio. Bovendien is China economisch gezien veel machtiger geworden. Geruststellingen vanuit Washington hebben ook sterk aan kracht verloren. Amerikaanse politici uiten zich steeds agressiever tegenover China.

Kortom, de delicate balans van de triangular deterrence is veel instabieler geworden. Een actie-reactiespiraal jaagt de spanningen op en vergroot het risico op het doorslaan van afschrikking naar grove provocatie.

Xi Jinping kan uit binnenlandse overwegingen en gezien de nog altijd in het Westers voordeel zijnde militaire balans een grootschalig conflict de komende jaren willen voorkomen met het idee dat op langere termijn de Chinese militaire kansen verbeteren. Maar Beijing zou ook alsnog kunnen besluiten tot eerdere actie als het idee bij China postvat dat Taiwan uit het zicht glipt door een nationalistischer koers in Taipei en de steun van Washington voor Taiwan sterk toeneemt. ■



Door **Andy Langenkamp**, Senior Political Analyst bij ECR Research